

# PANDÍON



2001:2 Årg. 17  
tidskrift för fågelintresserade

# Pandion

# Årgång 17

Pandion utges av Frövi fågelklubb. Utkommer 3 ggr. årligen (april, augusti och december). Verksamhetsområde är Lindesbergs kommun.

## Medlemsblad för Frövi fågelklubb

**Ordf.** Tommy Oscarsson,  
Odonvägen 4, 711 33 LINDESBERG  
Tel. 0581-12348  
[tommy.oscarsson@mbox303.swipnet.se](mailto:tommy.oscarsson@mbox303.swipnet.se)

**Vice ordf.** Lennart Sandberg,  
Tallbacksgatan 3, 718 33 FRÖVI  
Tel. 0581-31573  
[lennart.sandberg@post.utfors.se](mailto:lennart.sandberg@post.utfors.se)

**Sekr.** Ulla Wallin,  
Skolgatan 20, 718 31 FRÖVI  
Tel. 0581-33179  
[wallin.u@telia.com](mailto:wallin.u@telia.com)

**Kassör.** Bo Dahlström, Karlslund,  
Ullersäter, 718 92 FRÖVI  
Tel. 0581-32213

**Övriga:** Ulf Edvardsson, Mattias Rudenvall och Andreas Sandberg.

**Försäljningsansvarig:**  
Mattias Rudenvall, Norevägen 17 A  
711 32 Lindesberg  
[mattias.rudenvall@swipnet.se](mailto:mattias.rudenvall@swipnet.se)

**Frövi fågelklubb hemsida:**  
<http://home3.swipnet.se/~w-33148>

**Medlemskap** i FFK erhålls genom att betala 75:- på pg. 484 16 67-1. Ungdomar 4-16 år 25:-. Familjemedlem 10:-.

**Klubbmästare:** Ambulerande enl. lista

**Klubblokal:** IOGT/NTO-lokalen i Blixterboda.

**Fågelrapporter skickas till:**  
Mats Andersson, Hagabergsliden 4,  
711 31 Lindesberg  
Tel. 0581-16274  
[058116274@telia.com](mailto:058116274@telia.com) eller  
Jan-Erik Malmstigen, Skomakargatan 6,  
718 33 FRÖVI  
Tel. 0581-30252  
[malmstigen@swipnet.se](mailto:malmstigen@swipnet.se)

**Redaktion och distribution för Pandion:** Lennart Sandberg, adress se ovan och

**Adressändringar anmäler du till:**

Bo Dahlström, adress se ovan.

# Sommartankar från en båt

Sitter här i sommarvärmen i en båt ute på Råsvälen och skall försöka plita ihop en inledning till Pandion mellan baddoppen. Har nyss sett en storskrakhona simma förbi med fyra ungar för att lika fort försvinna in i vassen och skuggan. Sommaren är ju lite lågsång för oss skådare. Fåglarnas sång avtar och framåt semestern är de flesta ungarna utflugna. I väntan på hösten och de tillbaka-flyttande fåglarna så blir sommaren en månad med lite av varje. Man åker runt och kollar de häckningar man har upptäckt för att följa upp resultatet och då det är varmt och soligt så inväntar man kvällen och natten för en tur ut i nattsångarnas värld. Semestern är ett utmärkt tillfälle att kombinera familjelivet med skådningen. De flesta åker bort med familjen och att ha tuben och handjagarn redo under resan är aldrig fel, om man så åker utomlands eller inom Sverige. För fåglar finns det överallt och under sommaren kan det dyka upp en del av det rare slaget. Jag minns när jag för första gången kryssade tornfalk. Det var när vi var på väg ned till Öland sommaren 1997. Vi hade stannat på E-20: an för att byta blöjor på våran son då jag plötsligt får se en ryttlande tornfalkshane över en gräsbeväxt refug mellan körfälten. Den obsen glömmar jag inte så lätt. Just det här med att man aldrig vet vad som kommer att hända eller vad som kommer att

dyka upp är det som gör fågel-skådning så spännande.

Tänkte upplysa om det nya naturreservatet vid Näset i Stora-Lindesjön som har blivit klart och invigt under våren. En lokal som kan vara värd ett besök under vår och höst. Nu får vi se fram emot hösten och hoppas på fina obsar. En ny kommunart och några nya kryss för att utöka Sverigelistan vore inte helt fel. Vi som har deltagit i locklätteskursen under våren hoppas på en fortsättning i höst om våran käre kursledare har tid och lust att ledsaga oss ut i markerna. Vill med risk för att verka tjugig välkomna alla medlemmar till våra utflykter och månadsmöten som vi har under vintern. Har tagit upp det här med att vi vill att fler skall vara med och delta i klubbens evenemang förut, men det tål att tas upp igen. För ju fler vi är tillsammans ju roligare vi har.

Ha en fortsatt skön sommar och arta rätt.

*Ordföranden.*

I våras gav klubben ut "15 år med Januariinventeringen 1985-1999" en sammanställning som Jan-Erik Malmstigen gjort. Nu har Jan-Erik gjort en ny sammanställning som heter "15 år med Dyngsinventeringen". Om du vill ha ett exemplar vänd dig till Jan-Erik eller någon i styrelsen. Adresser finns på tidningens omslag. Skriften kostar bara 10 kr.

15 år med  
Dyngsinventeringen  
1985-1999

Jan-Erik Malmstigen



# Heldagsbevakningen i Lindesbergs kommun 1 maj 2001

Jan-Erik Malmstigen

För 22:a året i rad genomfördes den 1:a maj i år den traditionella heldagsbevakningen i kommunen. Sex lokaler var som traditionen bjuder bemannade från kl. 05.00 på morgonen. Överlag goda totalsiffror på de flesta lokaler. Sträckaktiviteten var mycket låg men mycket småfågel i rörelse bland buskarna (inte minst lövsångare i anslutning till Hagabergs reningsdammar), särskilt på förmiddagen när det fortfarande var lugnt på väderfronten. På eftermiddagen klarade det upp men samtidigt tilltog vinden (SV) och det blev riktigt svårskådat i den friska vinden. Särskilt utsett var Österhammarssjön.

Tabell. Bemannade lokaler 2001

Lokal	Antal		Tot		
	arter	Nya arter	arter	Mv	Tot år
Hagaberg,Frövi	75	Brushane	129	59	22
Österhammarssjön	71	Strandskata	112	58	19
Sjömosjön	65	Silltrut	108	59	16
Näset, St Lindessjön	56	Brunand, rödstjärt, gråsiska	97	48	14
Västvalla	52	-	89	57	8
Storåbadet	75	Brunand, blå kärrhök, tamduva, hämpling.	106	64	7
Summa	105		151		

Totalt noterades under dagen 105 arter vilket kan jämföras med fjolårets 113 arter.

Totalt har 151 arter observerats sedan starten (se tabell nedan).

En *kungsfiskare* sågs utanför protokollet i norra Råsvalen strax efter att heldagsobsen avslutats kl. 12.00. Den observerades dock ej från Storåbadet varför denna obs ej har medtagits här.

## Observationer:

*Smålom* iaktogs som vanligt vid Storåbadet, i år med som mest 13 ex. Storskarv saknades helt. *Grågässen* ökar nu starkt i kommunen och sågs bl.a med åtta ex vid Storåbadet, tre ex Sjömosjön, 10+7 ex Näset samt tio ex Österhammarssjön. Saknades dock vid Hagaberg.

Bland simänderna sågs överraskande *brunand* på två lokaler, dels en hanne vid Storåbadet en kort tid på morgonen samt tre ex Näset. Däremot inga fynd av skedand eller årta. En större flock *krickor* på 110 ex rastade i Österhammarssjön. *Sjöorre* rastade med tre par vid Hagaberg och tre ex Storåbadet. Vid Hagaberg iaktogs en hanne *småskrake*.

## Rovfåglar

Vid Hagaberg iaktogs såväl *tornfalk* som *stenfalk*. Tornfalk sågs även vid Västvalla där ett par häckar även i år och en stenfalk även vid Sjömosjön. *Blå kärrhök* iaktogs vid såväl Österhammarssjön som Storåbadet (ny art).

## Vadare

18 *ljungpipare* sträckte förbi Storåbadet och vid Sjömosjön iaktogs 30 ex. Två *strandkator* vid Österhammarssjön var ny art för lokalen. Ny art för lokalen var också de tre *brushanar* som sågs vid Hagaberg. Dessutom kan nämnas en *småspov* str. (S) vid Storåbadet, en *rödbena* Näset (senast 1996) och vid Österhammarssjön, 13 *gluttsnäppor* i Näset samt 30 *grönbenor* i Sjömosjön.

## Måsfåglar

Strax före kl 17 sträckte en *silltrut* västerut förbi Sjömosjön (nya art för lokalen). År tidigare endast iakttagen vid Storåbadet 1995 i samband med denna inventering. På samma lokal även en *havstrut* (senast 1992).

## Tättingar

Svalor har rapporterats från de flesta lokaler, de största siffrorna är 23 *ladusvalor* vid Sjömosjön samt minst 50 ex över vassen Storåbadet. Dessutom två *backsvalor* över Hagabergs reningsdammar. En större flock *gulärlor* (20-tal) sågs i Österhammarssjön. Vid Storåbadet sågs två *hämplingar*. Bland övriga arter kan nämnas att såväl *bergfink* som *gråsiska* i år uppträdde i större antal än normalt.

## Hagaberg (05.00-18.00)

Jan-Erik Malmstigen, Tommy Oscarsson, Bosse & Eva Dahlström, Lennart Sandberg, Andreas Sandberg.

## Österhammarssjön (05.00-18.00)

Sven Larsson, Mattias Rudenvall, Kjell Mattsson, Ulla Wallin & IngaBritt Ericsson, Jerry Andersson.

## Sjömosjön (05.00 - 18.00)

Johan Andersson, Pär Andersson, Sven-Olof Eriksson.

## Näset/St Lindessjön (05.00-12.00)

Per-Martin Ramberg.

## Storåbadet (05.00-12.00)

Mats Andersson

## Västvalla (05.00-12.00)

Ulf Jacobsson

# Inventering av Liaskogen 2001

Mats Andersson och Sven-Olof Eriksson

## Inledning

Under 2000 inleddes en fågelinventering av Liaskogens naturreservat. I år genomfördes den för andra året. Inventeringen är tänkt att bli årlig och utföras på samma sätt varje år.

## Inventeringsmetod

Inventeringen görs i form av s.k. punktinventering. En förutbestämd slinga följs och 12 punkter eller stopp finns. Slingan startar vid parkeringen till Naturreservatet och följer körvägen ner till reservatet och därefter den markerade gångstigen i reservatet (se karta). Vid varje punkt räknas samtliga hörda och sedda arter under exakt fem minuter. Därefter förflyttning till nästa punkt varvid förfarandet upprepas. Inga arter noteras i protokollet under förflyttningen mellan punkterna. Arter som antas vara bofasta i Väringen tas inte med. I de fall våtmarksarter som t. ex. måsar och änder räknas är dessa knutna till själva reservatet.

Tre av punkterna är belägna utanför det egentliga reservatet. Detta för att kunna jämföra eventuella förändringar inom och utanför reservatet. Inventeringen utfördes vid fyra olika tillfällen perioden 11 maj till och med 2 juli. Samtliga inventeringar utfördes under morgonen.

Inventerare var Mats Andersson och Sven-Olof Eriksson.

## Resultat

I genomsnitt per inventeringstillfälle fanns drygt 31 arter och knappt 160 individer. Totalt noterades 48 olika arter och 639 individer (se tabellen nedan). Vid inventering nr 2 den 22 maj noterades flest arter och individer (se figurerna nedan). Vanligaste art var i år bofink med i genomsnitt knappt 22 st per inventeringstillfälle, därefter lövsångare med i genomsnitt 20 st per tillfälle följt av taltrast och svarthätta med i genomsnitt drygt 8 st per tillfälle.

Fyra arter hackspettar fanns representerade, varav mindre hackspett vid två tillfällen. Fem arter sångare noterades. Övriga anmärkningsvärda arter var stenknäck (vid ett tillfälle). Noterbart var även de många gärdsmygarna (totalt 26 st).

I tabellen nedan redovisas samtliga arter både detta år och föregående år (2000). Totala antalet arter visas tillsammans med genomsnittliga antalet för alla inventeringstillfällen. Observera att under 2000 gjordes fem besök och under 2001 gjordes fyra besök. Medelvärde är därför intressantast om man vill jämföra de båda åren.

## Övriga arter

Storskarv, häger, kanadagås, vitkindad gås, bivräk, järpe, grönben, drillsnäppa, havstrut.

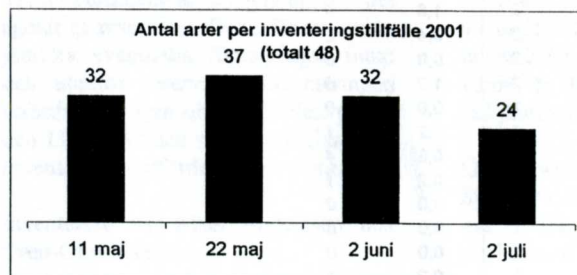
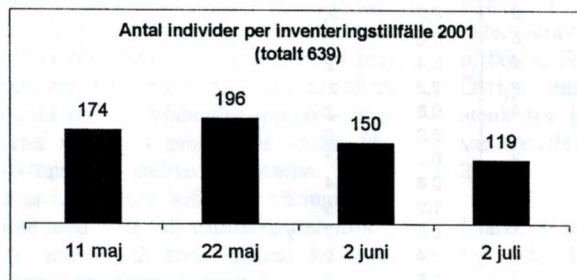
Summa arter och medelvärde per tillfälle samt totala antalet 2000 och 2001.

Arter	2001; 4 tillfällen		2000; 5 tillfällen	
	Mv/tillfälle	totalt	Mv/tillfälle	totalt
Bofink	21,5	86	17,6	88
Lövsångare	20,0	80	21,6	108
Taltrast	8,3	33	3,0	15
Svarthätta	8,3	33	7,2	36
Koltrast	8,0	32	3,8	19
Rödvingetrast	7,0	28	4,4	22
Ringduva	6,5	26	7,0	35
Gärdsmyg	6,5	26	5,6	28
Svartvit. flug	6,5	26	3,4	17
Talgoxe	6,5	26	6,2	31
Trädpiplärka	6,3	25	5,2	26
Trädgårdssångare	6,0	24	6,0	30
Kaja	5,8	23	4,6	23
Rödake	5,3	21	3,8	19
Kråka	4,8	19	2,4	12
Gulspurv	3,8	15	2,4	12
Grönsångare	3,5	14	5,4	27
Grönsiska	3,5	14	0,4	2
St. hackspett	2,5	10	0,8	4
Törnsångare	1,5	6	2,6	13
Kungsfågel	1,5	6	2,4	12
Stare	1,5	6	4,0	20
Gräsand	1,3	5	0,0	0
Nötväcka	1,3	5	0,4	2
Gök	1,0	4	2,2	11
Trädkrypare	1,0	4	0,6	3
Gråtrut	0,8	3	0,0	0
Järnsparv	0,8	3	0,2	1
Björktrast	0,8	3	0,8	4
Grå flugsnappare	0,8	3	1,0	5
Stjærtmes	0,8	3	0,6	3
Talltita	0,8	3	0,4	2
Blåmes	0,8	3	1,6	8
Sävspurv	0,8	3	0,2	1
Skrattmå	0,5	2	0,2	1
Fiskmå	0,5	2	1,8	9
M. hackspett	0,5	2	0,4	2
Dubbeltrast	0,5	2	0,0	0
Nötskrika	0,5	2	1,2	6
Rördrom	0,3	1	0,0	0
Knipa	0,3	1	0,2	1
Gröngöling	0,3	1	0,8	4
Spillkråka	0,3	1	0,2	1
Buskskvätta	0,3	1	0,0	0
Skata	0,3	1	0,0	0
Rosenfink	0,3	1	0,0	0
Domherre	0,3	1	0,2	1
Stenknäck	0,3	1	0,6	3
Svartmes	0,0	0	1,4	7

Kanadagås	0,0	0	1,2	6
Häger	0,0	0	1,0	5
Rörsångare	0,0	0	0,4	2
Duvhök	0,0	0	0,2	1
Trana	0,0	0	0,2	1
Enkelbeckasin	0,0	0	0,2	1
Drillsnäppa	0,0	0	0,2	1
Tomseglare	0,0	0	0,2	1
Ladusvala	0,0	0	0,2	1
Härmsångare	0,0	0	0,2	1
Lundsångare	0,0	0	0,2	1
Mindre flugsnapare	0,0	0	0,2	1
Tofsmes	0,0	0	0,2	1
Törmskata	0,0	0	0,2	1
Korp	0,0	0	0,2	1
Grönfink	0,0	0	0,2	1

**Sammanfattning:**

År	2001	2000
Antal individer	639	700
Mv individer per tillfälle	160	140
Antal arter	48	58
Mv arter per tillfälle	31	31
Arter totalt 2000-2001	65	



## Dygnsinventeringen 2001

Mats Andersson

För sjuttonde (17) året genomförde Frövi Fågelklubb en dygnsinventering av fågellivet i Lindesbergs kommun. Tidpunkt detta år var start kl 17.00 fredag 1 juni och avslut kl 15.00 lördag 2 juni. Inventeringsområdet var liksom förra året valfritt i hela kommunen. Sammanlagt deltog 15 medlemmar i 9 lag.

Vädret under dygnet var till en början blåsigt och mulet, med någon lokal regnskur. Under natten fortsatt mycket blåsigt, vilket avsevärt försvarade möjligheten att uppfatta eventuella sångare eller andra nattaktiva arter. Tidig lördagmorgon den 2 juni föll här och var något lätt regn och temperaturen höll sig kring +10°C. Därefter upplysande med sol. Dessvärre fortsatt blåst. Sammanfattningsvis hyfsat väder under dagtid och betydligt sämre förutsättningar under kvällen och natten.

Syftet med dygnsinventeringen är att under en begränsad tid besöka så stor del av kommunen som möjligt och notera alla fågelarter. Förutom att deltagarna upprättar en ren artlista noteras även t.ex antal, häckningsindici och lokal. Man får då en bra bild över vilka arter som uppehåller sig i kommunen under den optimala häckningsperioden. Genom att upprepa detta år efter år får man till slut en hygglig bild av fågellivet. Dessutom följer vi förändringar som trots allt sker inom fågelvärlden, även inom en så till synes kort tidsperiod som 10-20 år. På plussidan kan nämnas storskarv och vitkindad gås (första år 1999), rördrom, havstrut,

berguv, trädlärka och steglits. På minusidan finns brunand (sista år 1988), rörhöna (årlig första fem åren därefter sporadisk) och ljungpipare,

För den som vill läsa om Dygnsinventeringen i kommunen under de första femton åren (1985-1999) finns nu en gedigen sammanställning av Jan-Erik Malmstigen att tillgå (*Frövi Fågelklubb, Meddelande nr 29, 2001*). Där kan man utförligt läsa om bakgrund och förutsättningar samt alla viktiga data och observationer som är gjorda under den perioden.

**Resultat**

Totalt noterades hela 139 arter vilket dessutom är flest antal under alla 17 åren. Tidigare högsta noteringar var 138 arter (1999), 134 (1997), 132 (1994) och 131 (1996). Tre nya arter för inventeringen kunde räknas in 2001, dessa var stjärtand, dvärgmåss och turkduva. Sammanlagt har i och med dessa 176 arter noterats sedan inventeringen startade 1985. Arter som "saknades" i år var bläsand, småfläckig sumphöna, ljungpipare och stjärtmes. Noterbart i år är också att inte mindre än fem olika ugglearter noterades vilket inte skett tidigare.

Nedan redovisas främst de arter som efterfrågas i rapporteringsmallen i den årliga sammanställningen "Fåglar i Lindesbergs kommun". Rapportering anges inom parentes. Observera att för vissa arter finns inte data kring observationen, beroende på att i de fallen har endast ett kryss satts i artlistan. Sannolikt torde ändock de viktigaste obsarna

med lokaler kommit med i sammanställningen.

#### Artlista

##### Smålom

1 ex på bo i tidigare känd häcklokal 1.6 (TON), 2 ex Råsvalen 1.6 (MAN), (JA) och 2 ex samma lokal 2.6 (ASG, LSG, LNJ), (THN, MRL) samt 1 ex överflygande vid närbelägna Danshyttan 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

##### Skäggdopping

1 par Stora Lindessjön 1.6 (MAN), 1 par Hagaberg, Frövi 2.6 (MAN), (JOA), (UWN, IBE), 2-3 par Bohrsån, Vedeväg 2.6 (MAN), (TON), 3 ex Björkasjön 2.6 (TON).

##### Svarthakedopping

Troligen 2 par Gransjön 1.6 (UWN, IBE), (BDM) 1 på bo Hökasjön 1.6 (TON) och 1 ex + 1 på bo samma lokal 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

*Rapporterad från kanske de enda häcklokalerna som numera finns i kommunen.*

##### Storskarv

2 ex Störvärningen 2.6 (UWN, IBE), 2 ex Storströmmen, Arbogaån 2.6 (CHN, KMN).  
*Andra fyndet för inventeringen, det första gjordes 1999. Storskarven tycks vara här för att stanna efter en osedvanligt snabb kolonisering av nya lokaler i hela landet.*

##### Rördrom

1 hörd Hultasjön 1.6 (MAN), (TON), 1 hörd Sörbysjön 1.6 (THN, MRL), (ASG, LSG, LNJ) och 2.6 (MAN), (TON), 1 hörd Österhammarssjön 1.6 (JA), 1 hörd Storströmmen 2.6 (CHN, KMN), 1 hörd Bläsåsen 2.6 (TON), 1 hörd Lillsjön intill Värningen, Ullersättersviken 2.6 (BDM).

*I princip årlig sedan 1991 och enda undantaget är 1993.*

##### Gråhäger

1 ex Värningen 1.6, 1 ex Gammelbo, 2 ex Usken, 2 ex Finnåkerssjön, 1 ex Österhammar samtliga (UWN, IBE), 1 ex Stora Lindessjön 1.6 (MAN), 1 ex Hagaberg, Frövi 1-2.6 (JOA), (TON), 3-4 ex Sörbysjön 2.6 (MAN).

##### Knölsvan

1 par Storåbadet 1.6 (TON), 1 par Näset, Stora Lindessjön 1.6 (MAN), (BDM), 3 ex Stora Lindessjön 2.6 (ASG, LSG, LNJ), (THN, MRL), 1 ex Björkasjön 2.6 (UWN, IBE).

##### Sångsvan

1 par Morskogasjön 2.6 (THN, MRL), 1 par med 4 ungar Sörbysjön 2.6 (MAN), 1 ex på bo Bohrsån, Vedeväg 2.6 (MAN), (TON).

##### Sädgås

1 ex tillsammans med 7 kanadagäss Gammelbo 2.6 (UWN, IBE).

*Tredje fyndet och har tidigare noterats 1991 och 2000.*

##### Grågås

1 par + 4 ungar Österhammarssjön 1.6 (JA), (BDM), 1 ex Värningen 1.6 (UWN, IBE), 1 par Finnåkerssjön 1.6 (THN, MRL), 1 par Morskogasjön 1.6 (TON), 1 ex Käringsön, Värningen 2.6 (CHN, KMN).

*Ytterligare en art som på allvar etablerat sig i kommunen under senare år. Grågåsen tillhör sedan 1998 häckfågeln i kommunen.*

##### Vitkindad gås

3 ex ses från Bläsåsen 2.6 (THN, MRL), 4 ex Sotaren, Värningen 1-2.6 (MAN), (JOA), (JA).

*Tredje året i rad (1999-2001) för vitkindad gås i protokollen och dessutom har häckning skett alla tre åren, vilket måste anses som anmärkningsvärt.*

##### Stjärtand

1 hona Morskogasjön 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

*Första fyndet för Dygnsinventeringen.*

##### Årta

1 par Morskogasjön 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

##### Skedand

1 par Hagaberg, Frövi 1.6 (THN, MRL), (JOA), 1 hona Bohrsån, Vedeväg 2.6 (TON), (JOA).

##### Vigg

3 ex Sörbysjön 1.6 (THN, MRL), 1 par Sörbysjön 1.6 (BDM), (ASG, LSG, LNJ), 1 par Hökasjön 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

##### Småskrake

1 par Sotaren, Värningen 1.6 (ASG, LSG, LNJ), 3 ex Usken 1.6 (MAN), 1 par Usken 2.6 (UWN, IBE).

*Rapporterad från två tidigare "säkra" lokaler för småskrake.*

##### Storskrake

1 par Stora Lindessjön 1.6 (MAN), 1 par Råsvalen 1.6 (JA), 1 hona Dammsjön, Nyberget 2.6 (ASG, LSG, LNJ), 1 par Bergshyttan, 2 km söder Grimsö 2.6 (ASG, LSG, LNJ).

##### Bivråk

2 ex Rya 2.6 (ASG, LSG, LNJ), 1 ex Liaskogen 2.6 (MAN), (JOA).

##### Brun kärnhök

1 ex Ullersätter 1.6 (ASG, LSG, LNJ), 1 ex Gransjön 1.6 (UWN, IBE), 1 ex Österhammarssjön 1.6 (JA), 1 hona Rya 1.6 (TON), 1 ad hona Sörbysjön + 1 yngre fågel 2.6 (MAN).

#### **Blå kärrhök**

1 hona Rya 1.6 (MAN).

*Femte fyndet.*

#### **Tornfalk**

1 ex Frövifors 1.6 (CHN, KMN), (THN, MRL), 1 ex Västvalla 2.6 (ASG, LSG, LJN).

*Ärlig sedan 1998.*

#### **Lärkfalk**

1 ex Frövifors 1.6 (ASG, LSG, LJN), 1 ex Sörbysjön 1.6 (THN, MRL), (UWN, IBE),

1 ex Österhammarssjön 1.6 (JA), 1 ex Hagaberg, Frövi 1.6 (JOA), 2 ex Morskogasjön

1.6 (TON), 1 ex Hultanabben, Varingen 1.6 (CHN, KMN), 1 ex Björkasjön 2.6

(TON).

#### **Järpe**

1 ex på vägen 2 km norr om Svensnäs, Gusselby 2.6 (ASG, LSG, LJN).

#### **Vattenrall**

1 hörd Hagabergs reningsdammar 1-2.6 (THN, MRL), (UWN, IBE), (MAN), 1 hörd

Sörbysjön 1-2.6 (ASG, LSG, LJN), (UWN, IBE).

#### **Kornknarr**

2 hörda Västvalla 1.6 (THN, MRL), (ASG, LSG, LJN), (BDM), 1 hörd Morskogasjön

2.6 (THN, MRL), (JOA), (UWN, IBE), (TON), 1 hörd Spannarbodasjön 2.6 (TON),

(ASG, LSG, LJN).

*Ärlig sedan 1997.*

#### **Rörhöna**

1 ex Hagabergs reningsdammar 1.6 (THN, MRL), (JOA), (UWN, IBE), (ASG, LSG, LJN) och 2 ex 2.6 (TON).

*Tillhör arterna som minskat i kommunen. Den noterades de första fem åren och därefter sporadiskt.*

#### **Sothöna**

1 par Näset, Stora Lindessjön 1.6 (MAN), 3 ex Hagaberg, Frövi 1.6 (JOA) och 2 ex

2.6 (MAN), 2 ex Bohrsån, Vedevåg 2.6 (MAN), 1 ex Storåbadet 2.6 (THN, MRL), 1

ex Sörbysjön 1.6 (UWN, IBE).

#### **Mindre strandpipare**

1 ex Rockhammarsdammen 1.6 (ASG, LSG, LJN), 1 ex Sörängarna 1.6 (TON), 1 ex

Vedgården, Frövifors 1.6 (JA), 1 par (varnar) Rya grustag 1.6 (TON), 1 ex Hagabergs

reningsdammar 2.6 (MAN).

#### **Rödbena**

1 par Hökasjön 2.6 (THN, MRL), (UWN, IBE), 1 ex dammen, Gammelbo 2.6 (UWN, IBE).

#### **Grönbena**

Spelande fåglar hörda vid Sörbysjön 1.6 (ASG, LSG, LJN), Bråtmossen 2.6 (THN,

MRL), Morskogasjön 2.6 (ASG, LSG, LJN), (THN, MRL), Västvalla 2.6 (TON).

#### **Storspov**

7 ex Fornaboda 1.6 (JA), Spelande fågel hörd vid Bråtmossen 2.6 (THN, MRL), 3 ex

Sörängarna 1.6 (MAN), observerad vid Morskogasjön (ASG, LSG, LJN), (BDM).

#### **Dvärgmås**

1 ad Storåbadet 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 2K från Bläsåsen i Stor-Varingen 2.6 (THN, MRL), (TON).

*Ny art för inventeringen och dessutom två fynd vid två lokaler.*

#### **Skrattmås**

Ca 40 par häckar Näset, Stora Lindessjön 1.6 (MAN), ca 25 par häckar Lilla Lindes-

sjön 1.6 (MAN), ca 100-150 par häckar Bohrsån, Vedevåg 2.6 (MAN).

#### **Havstrut**

1 ex Varingen 1.6 (JA), (ASG, LSG, LJN), (BDM), 2 ex Vagnshäll, Varingen 2.6

(MAN), (JOA).

*Efter förstafyndet 1994 årlig alla år utom 2000. Häckar i Varingen.*

#### **Gråtrut**

1 konstaterad häckning Dammsjön, Stråssa 1.6 (TON).

#### **Skogsduva**

2 ex Nederby 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 ex mot väster Hagaberg, Frövi 2.6 (MAN), 1

rop Sörbysjön 2.6 (MAN), (TON).

*Noterad samtliga 17 år, av en art som anses minskat mycket kraftigt i hela landet.*

#### **Turkduva**

2 ex Rya 1.6 (TON).

*Första fyndet för inventeringen.*

#### **Sparvuggla**

1 rop Liaskogen 1.6 (JA).

*Fjärde fyndet. Det har varit exakt fem år mellan de fyra fynden!*

#### **Kattuggla**

1 hörd Gillberga 2.6 (BDM), 1 ad med byte vid Albäcksån 2.6 (ASG, LSG, LJN).

### **Hornuggla**

1 jagande söder Morskogasjön 2.6 (ASG, LSG, LJN).

### **Jorduggla**

1 ex Sörbysjön 1.6 (THN, MRL).

*Tredje fyndet.*

### **Pärluggla**

1 rop Gröningen, 1 rop Älgåsvägen, 1 rop Bergshyttan samtliga 2.6 (UWN, IBE), (JOA), (TON).

### **Nattskärria**

1 hörd söder Valsjöheden 1.6 (THN, MRL), (ASG, LSG, LJN).

### **Mindre hackspett**

1 hane Håkansboda, Stråssa 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 ex Brogetorp, Frövi 2.6 (CHN, KMN).

### **Göktyta**

1 par häckar i holk Bosjön 1.6 (CHN, KMN), 1 rop söder Danshyttan 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 rop Hagaberg, Frövi 2.6 (TON), 1 ex Österhammarssjön 2.6 (BDM).

### **Trädlärka**

1 sj Rya 1.6 (JA), 1-2 sj söder Valsjöheden 1.6 (THN, MRL), 2 sj Valsjöheden 2.6 (UWN, IBE), (JOA), 1 sj söder Valsjöheden 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 sj Yxe grusgrop 2.6 (UWN, IBE).

*Årlig i Rya sedan 1995.*

### **Backsvala**

Ca 30 bohål Rya (UWN, IBE), 5-10 ex stora grusgropen intill R60 vid Rya 1.6 (MAN), 4 ex 2.6 (ASG, LSG, LJN), (MAN), 16 bohål Järle grusgrop (TON).

### **Gulärta**

1 ex Sällinge 1.6 (JA), 5 par Sörbysjön 2.6 (MAN), 1 ex Österhammarssjön 2.6 (BDM).

### **Forsärta**

1 par N Dammen, Frövifors 1.6 (JA), 1 par samma lokal 2.6 (TON), (JOA), 1 par med två ungar Stensta 2.6 (THN, MRL), (JOA), 1 hona Oppboga dammar 2.6 (THN, MRL).

*Tre lokaler med två häckningar.*

### **Strömstare**

1 ad eventuellt matande ungar vid Hammarbacken 2.6 (ASG, LSG, LJN), 1 juv Lustholmen, Rockhammar 2.6 (THN, MRL).

### **Svart rödstjärt**

1 hane vid boplatz Frövifors 1.6 (MAN), (JOA), (TON), 1 hona samma lokal 1.6 (JA), 1 hona med mat samma lokal 2.6 (THN, MRL).

*Andra fyndet vid samma lokal.*

### **Rödstjärt**

1 hane vid boplatz Hagabergsliden, Lindesberg 2.6 (MAN).

### **Stenskvätta**

1 hona Frövifors Museum 2.6 (MAN).

### **Gräshoppsångare**

2 sj Västvalla 1.6 (THN, MRL), (BDM), (ASG, LSG, LJN), 1 sj Oppboga 1.6 (BDM), 1 sj Albäcksån 1.6 (MAN), 1 sj Rynningefors 2.6 (BDM), 1 sj Spannarbodasjön 2.6 (TON).

### **Kärrsångare**

1 sj och varnar vid pumpstationen Frövi 2.6 (MAN), 1 sj grusgropen Finnåkerssjön 2.6 (UWN, IBE).

*Sjätte fyndet.*

### **Hämpling**

4 ex Frövifors 1.6 (CHN, KMN), 2 ex Medinge 1.6 (CHN, KMN), 2 ex Bråtmossen 2.6 (ASG, LSG, LJN), 2 ex vedgården, Frövifors 2.6 (MAN), (UWN, IBE), 2 hannar Västvalla 2.6 (TON).

### **Bergfink**

1 sj Nyberget 1.6 (MAN).

### **Steglits**

2 sj Frövifors 1.6 (ASG, LSG, LJN), 2 ex samma lokal 1.6 (CHN, KMN), och 2-4 ex 2.6 (BDM), (UWN, IBE).

*Steglitsen tillhör de arter som ökat under senare år och har varit årlig i inventeringen sedan 1997, dessförinnan endast 1993 och 1994.*

### **Stenknäck**

1 ex Frövifors 1.6 (ASG, LSG, LJN).

*Sjätte fyndet. Även stenknäcken har blivit vanligare under senare år och har i inventeringen varit årlig sedan 1998 och före det endast 1989 och 1990, totalt sex år.*

### **Mindre korsnäbb**

33 ex mot söder Storåbadet 2.6 (THN, MRL).

### **Större korsnäbb**

7 ex Andsjön, NO Nyberget 2.6 (ASG, LSG, LJN).

**Rosenfink**

1 sj Albäcksån 1.6 (TON), 1 sj Liaskogen 1.6 (UWN, IBE), 1 ex Västvalla 1-2.6 (UWN, IBE), (TON), 1 hona Hagaberg, Frövi 1.6 (THN, MRL), (JOA), 2 ex Medinge 2.6 (CHN, KMN).

Även om rosenfinken funnits med alla 17 åren är den allmänna känslan att den tydligen har gått tillbaka i antal.

**Deltagande lag**

Signaturer; Lag		Antal arter
ASG, LSG, LJN	Andreas och Lennart Sandberg, Linnea Jakobsson	122
THN, MRL	Tomas Haraldsson, Mattias Rudenvall	117
MAN	Mats Andersson	103
BDM	Bo Dahlström	99
UWN, IBE	Ulla Wallin, Inga-Britt Eriksson	98
CHN, KMN	Christer Eriksson, Kjell Mattsson	95
TON	Tommy Oskarsson	94
JA	Jerry Andersson	93
JOA	Johan Andersson	82

Samtliga deltagare tackas för värdefulla insatser!

**Knottblomster, lom och kaffe**

Linde Naturskyddsföreningen har i dagarna gett ut en skrift som heter *Knottblomster, lom och kaffe – 15 år med Linde Naturskyddsförening*. I skriften beskriver Ola Laurell hur inventeringen av naturreservatet Lejakärret har utförts åren 1987-99. Reservatet bildades 1973 och 1987 fick Naturskyddsföreningen ett uppdrag från Skogsvårdsstyrelsen att sköta en del av naturvårdsförvaltningen i reservatet, bl.a. utförs en årlig inventering av provytor. I provytorna undersöks hur olika typer av röjning påverkar växtligheten.

Ett par andra naturreservat som behandlas i skriften är Liaskogen utanför Frövi, som beskrivs av Mats Andersson och Jonas Kling, samt Kindla som beskrivs av Mats Andersson.

Mats Andersson bidrar också med tre artiklar om fåglar, skratmåsens historia i Lindesbergs kommun, smålomens förekomst i Lindesbergs kommun samt Morskogsjöns vegetation och fågelliv. I skriften kan man också läsa om vattenprovtagning och om skogsgruppen.

**Morkullan och jakten**

Lennart Sandberg

Hur kan jakten på en fågel skapa ett så stort rabalder? Vi försöker redogöra för turena kring jakten.

Jakten på morkulla har pågått sedan 1800-talet. Först bedrevs jakten som ren vårjakt fram till 1958. Då stoppades jakten för man misstänkte att det inte bara var hanar som fälldes. Jakten återupptogs 1973 med start den 16 juli. Jägarna var inte nöjda med denna tid då man ansåg att tiden var för sent lagd eftersom sträcket börjat avta vid detta datum. Efter starka påtryckningar från jägarna flyttades detta datum år 1976 fram till den 1 juli. Nu fick denna starttid vara oförändrad fram till 1992 då Naturvårdsverket av någon outgrundlig anledning på eget initiativ flyttade jaktstarten till första måndagen efter midsommar. Efter EU inträdet stoppades sommarjakten på morkulla 1995 och 1996 för att bli tillåten 1997 och 1998 och sedan åter stoppad 1999. Vi får titta lite närmare på senaste årtiondets turbulens.

Svenska Jägarförbundet har suttit i orubbat bo när det gäller jakttider i Sverige. SJF har sedan 1938, då nu gällande jaktlagstiftning påbörjades, haft ett allmänt uppdrag från riksdagens att leda och förvalta jakten. Detta uppdrag har naturligtvis gett Jägarförbundet stora möjligheter att påverka myndigheterna.

**EU inträdet**

Inför förberedelserna för EU-förhandlingarna skrev Bjarne Öhrnstedt som var handläggare för jaktfrågor på jord-

bruksdepartementet ett pm som hette "Jakten och EG" där han förklarade att något särskild skriftligt undantag för sommarjakten på morkulla inte behövde göras. Denna jakt skulle kunna ingå i de normala undantag som varje land fick göra.

I augusti 1994 före EU-valet skickade utrikesdepartementet ut en skrift till samtliga hushåll där man skrev "Eftersom EU har vissa jaktregler som skiljer sig från våra togs frågan upp i förhandlingen. Det klargjordes då att EU-reglerna inte hindrar oss att fortsätta vår jakt på hittillsvarande sätt, vare sig det gäller fågel eller vilt". Den 20 oktober 1994 skrev Margareta Winberg som då var jordbruksminister till Naturvårdsverket och bad om en översyn av jaktförfattningarna om Sverige skulle bli EU-medlem. EU valet 13 sept. gav som resultat att svenskarna röstade ja till EU och ungefär samtidigt fick Jordbruksdepartementet svaret som bl.a. innebar att sommarjakt på morkulla skulle strida mot EU's fågeldirektiv. Den 4 maj 1995 beslutades att sommarjakt på morkulla skulle upphöra. Detta beslut kom som en överraskning för jägarkåren och vi kan förmoda att politiker och myndigheter uppvakta- des flitigt. I april 1996 går Naturvårdsverket ut med ett pressmeddelande med förslag på jakttider gällande 1 juli 1996 - 1 juli 1999 där man säger "Sverige kan återinföra sommarjakt på morkulla, anser Naturvårdsverket. Det visar exemplen från Österrike och Åland som har jakt på morkulla under häcknings-tiden.". Längst ner i pressmeddelandet

